

Lieta C-241/22**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2022. gada 6. aprīlis

Iesniedzējtiesa:*Hoge Raad der Nederlanden* [Nīderlandes Augstākā tiesa]
(Nīderlande)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2022. gada 5. aprīlis

Kasācijas sūdzības iesniedzējs:*Advocaat-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden* [Nīderlandes
Augstākās tiesas ģenerālvokāts]**Pamatlietas priekšmets**

Kasācijas sūdzība, ko likuma interesēs ir iesniedzis *Advocaat-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden* un kas vērsta pret *Rechtbank Gelderland* [Gelderlandes tiesas, Nīderlande] lēmumu, ar kuru tā uz prokurora sūdzības pamata atcēla izmeklētājtiesneša lēmumu, ar kuru noraidīts prokurora lūgums, lai izmeklēšanas tiesnesis piešķir atļauju pieprasīt vēsturiskos datus, un apmierināja prokurora prasību

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. panta pirmās daļas b) punktam par Direktīvas 2002/58/EK piemērošanas jomu un jēdzienu “smagi noziedzīgi nodarījumi” un “smagi noziegumi” interpretāciju, kā arī par valsts iestāžu iespēju piekļūt informācijai par datu plūsmu un atrašanās vietu (kas nav tikai identificējoši dati).

Prejudiciālie jautājumi

1. Vai tiesību akti, kas regulē valsts iestāžu piekļuvi informācijai par datu plūsmu un atrašanās vietu (tostarp identificējošiem datiem) saistībā ar noziedzīgu nodarījumu novēršanu, izmeklēšanu, atklāšanu un kriminālvajāšanu, ietilpst Direktīvas 2002/58/EK piemērošanas jomā, ja runa ir par piekļuves piešķiršanu datiem, kas netiek glabāti, pamatojoties uz tiesību aktiem Direktīvas 2002/58/EK 15. panta 1. punkta izpratnē, bet kas ir pakalpojumu sniedzēja rīcībā uz cita pamata?

2. a) Vai jēdzieni “smagi noziedzīgi nodarījumi” un “smagi noziegumi”, kas tiek lietoti iesniedzējtiesas nolēmumā minētajos Tiesas spriedumos, ir autonomi Savienības tiesību jēdzieni vai arī precīzāk tie jādefinē pašām dalībvalstu kompetentajām iestādēm?

b) Ja tie ir autonomi Savienības tiesību jēdzieni, kādā veidā ir konstatējams, vai runa ir par “smagu noziedzīgu nodarījumu” vai “smagu noziegumu”?

3. Vai Direktīvas 2002/58/EK ietvaros valsts iestādēm var tikt piešķirta piekļuve informācijai par datu plūsmu un atrašanās vietu (kas nav tikai identificējoši dati) saistībā ar noziedzīgu nodarījumu novēršanu, izmeklēšanu, atklāšanu un kriminālvajāšanu, ja nav noticis smags noziedzīgs nodarījums vai smags noziegums, proti, ja piekļuves piešķiršana šādiem datiem konkrētā gadījumā, kā var pieņemt, rada tikai nelielu iejaukšanos, it īpaši lietotāja tiesībās uz privātās dzīves aizsardzību, Direktīvas 2002/58/EK 2. panta b) punkta izpratnē?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/58/EK (2002. gada 12. jūlijs) par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē (direktīva par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju) 1., 2., 3., 5., 6., 9. pants un 15. panta 1. punkts

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/24/EK (2006. gada 15. marts) par tādu datu saglabāšanu, kurus iegūst vai apstrādā saistībā ar publiski pieejamu elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniegšanu vai publiski pieejamu komunikāciju tīklu nodrošināšanu, un par grozījumiem Direktīvā 2002/58/EK

Padomes Pamatlēmums 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm

Atbilstošā Tiesas judikatūra

Spriedums, 2018. gada 2. oktobris, *Ministerio Fiscal*, C-207/16

Spriedums, 2021. gada 2. marts, *Prokuratuur*, C-746/18

Spriedums, 2016. gada 21. decembris, *Tele2 Sverige un Watson u.c.*, C-203/15 un C-698/15

Spriedums, 2020. gada 6. oktobris, *La Quadrature du Net u.c.*, C-511/18, C-512/18 un C-520/18

Spriedums, 2014. gada 8. aprīlis, *Digital Rights Ireland u.c.*, C-293/12 un C-594/12

ECT 2015. gada 4. decembra spriedums lietā *Zakharov* pret Krieviju (CE:ECHR:2015:1204JUD004714306)

Atbilstošās valsts tiesību normas

Wetboek van Strafvordering [Kriminālprocesa kodekss], 67. panta 1. punkts, 126.bb pants, 126.cc panta 1.-3. punkts, 126.dd panta 1. punkts, 126.n, 126.na, 126.ng, 126.ni, 126.u, 126.ua, 126.ug, 126.ui, 126.zh, 126.zi, 126.zja, 126.zo, 126.zh, 138.g, 138.h un 149.b pants

Besluit van 3 augustus 2004 houdende aanwijzing van de gegevens over een gebruiker en het telecommunicatie-verkeer met betrekking tot die gebruiker die van een aanbieder van een openbaar telecommunicatienetwerk of een openbare telecommunicatiedienst kunnen worden gevorderd [2004. gada 3. augusta lēmums, ar ko nosaka datus, kas satur informāciju par lietotāju un šī lietotāja telekomunikāciju sakariem un ko var pieprasīt sabiedriskā telekomunikāciju tīkla operatoriem vai sabiedriskā telekomunikāciju pakalpojuma sniedzējiem], 1. un 2. pants

Īss pamatlietas faktu un tiesvedības izklāsts

- 1 2021. gada 10. septembrī prokurors lūdza, lai izmeklētājtiesnesis piešķir atļauju pieprasīt vēsturiskus/nākotnes datus par telekomunikāciju pakalpojuma lietotāju un viņa telefonsakariem, izmantojot Nīderlandes mobilā tālruņa numuru, laikposmā no 2021. gada 9. augusta līdz 12. augustam.
- 2 Ar 2021. gada 15. septembra lēmumu izmeklēšanas tiesnesis šo lūgumu noraidīja.
- 3 2021. gada 16. septembrī prokurors cēla prasību *Rechtbank Gelderland*.
- 4 Pēc tam *Raadkamer van de rechtbank Gelderland* [Gelderlandes tiesas Padomes palāta, Nīderlande] atcēla izmeklēšanas tiesneša lēmumu un apmierināja prokurora prasību.

Kasācijas sūdzības pamats

- 5 Nīderlandes Augstākās tiesas ģenerālvokāts ir iesniedzis kasācijas sūdzību, ar ko tiek apstrīdēts *Raadkamer van de Rechtbank Gelderland* lēmums. Saskaņā ar viņa pausto kasācijas sūdzības pamatā ir praksē radusies neskaidrība par piemērošanas nosacījumiem, ar kādiem prokurors var pieprasīt sakaru pakalpojumu lietotājam sniegt datu plūsmas un atrašanās vietas datus. Runa ir īpaši esot par to, kādas prasības izriet no Direktīvas 2002/58/EK par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē, kā arī no Tiesas judikatūras attiecībā uz šo direktīvu.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 6 Direktīva 2002/58/EK regulē to, kā elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniedzēji sniedz un glabā datu plūsmas un atrašanās vietas datus, kā arī identificējošus datus. Šīs direktīvas 15. panta 1. punkts attiecas uz tiesību aktiem, kurus dalībvalstis var pieņemt, lai ierobežotā laikposmā saglabātu datus saistībā ar noziedzīgu nodarījumu novēršanu, izmeklēšanu, atklāšanu un kriminālvajāšanu.
- 7 *Wetboek van Strafvordering* neparedz telekomunikāciju pakalpojumu sniedzējiem vispārēju datu glabāšanas pienākumu. Noteikumi par (vispārīgiem) glabāšanas termiņiem, kas noziedzības apkarošanas nolūkā bija paredzēti *Telecommunicatiewet* [Telekomunikāciju likumā], tiesas ceļā tika atcelti, jo Direktīva par datu saglabāšanu tika atzīta par spēkā neesošu (Direktīva 2006/24/EK, spriedums *Digital Rights Ireland* u.c., C-293/12 un C-594/12). *Wetboek van Strafvordering* paredzētās tiesības pieprasīt datu plūsmas un atrašanās vietas datus un identificējošus datus līdz ar to tiek īstenotas attiecībā uz datiem, kas vākti un glabāti uz cita pamata, nevis šīm spēku zaudējušajām tiesību normām (piemēram, uz līguma pamata).
- 8 Ņemot vērā to, ka daži *Telecommunicatiewet* noteikumi ir atcelti, iesniedzējtiesai ir svarīgi zināt, vai Tiesas argumentācija tās spriedumos tādās lietās kā *Prokuratuur*, C-746/18, *Tele2 Sverige* un *Watson* u.c., C-203/15 un C-698/15, *La Quadrature du Net* u.c., C-511/18, C-512/18 un C-520/18, kā arī *Ministerio Fiscal*, C-207/16, par piekļuvi datu plūsmas un atrašanās vietas datiem (kā arī identificējošiem datiem) un samērīguma principu, kas šajā sakarā ir jāievēro, attiecas tikai uz datiem, kas tiek glabāti, pamatojoties uz tiesību aktiem, kurus dalībvalsts pieņēmusi saskaņā ar Direktīvas 2002/58/EK 15. panta 1. punktu, vai arī uz datiem, kas tiek glabāti uz cita pamata, piemēram, saskaņā ar līgumu.
- 9 Ņemot vērā Direktīvas 2002/58/EK mērķi, šīs direktīvas 5. panta formulējumu, no kura var secināt, ka tiesību normas var attiekties arī uz piekļuvi datu plūsmas datiem, kā arī Tiesas argumentāciju tās sprieduma *Tele2 Sverige* un *Watson* u.c. (C-203/15 un C-698/15) 113. punktā, ka nosacījumi piekļuvei saglabātajiem datu plūsmas un atrašanās vietas datiem ir “neatkarīgi no datu saglabāšanas pienākuma apjoma, kāds tiktu noteikts elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējiem”, iesniedzējtiesa uzskata, ka šī judikatūra, ciktāl tā attiecas uz piekļuves piešķiršanu

šiem datiem, ir piemērojama arī attiecībā uz datiem, kas tiek glabāti ar citu pamatojumu, nevis tiesību aktiem Direktīvas 2002/58/EK 15. panta 1. punkta izpratnē.

- 10 Ar savu otro prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai jēdzieni “smagi noziedzīgi nodarījumi” un “smagi noziegumi”, uz kuriem ir balstīta judikatūra par Direktīvas 2002/58/EK 15. panta 1. punktu, ir autonomi Savienības tiesību jēdzieni vai arī to precīzāka definēšana ir pašu dalībvalstu ziņā.
- 11 Šajā ziņā iesniedzējtiesa vispirms norāda, ka Direktīvas 2002/58/EK 15. panta 1. punktā ir minēta tikai “kriminālpārkāpumu [...] novēršana, izmeklēšana, noteikšana un kriminālvajāšana”, neprecizējot jēdzienu “kriminālpārkāpumi”. Tiesas judikatūrā lietotie termini “smagi noziedzīgi nodarījumi” un “smagi noziegumi” šajā direktīvā nav minēti.
- 12 Turklāt, kā uzskata iesniedzējtiesa, no Tiesas judikatūras attiecībā uz piekļuves piešķiršanu datu plūsmas un atrašanās vietas datiem (it īpaši spriedumiem lietās *Tele2 Sverige* un *Watson u.c., Ministerio Fiscal*, C-C-207/16, *La Quadrature du Net* u.c., C-511/18, C-512/18 un C-520/18, kā arī *Prokuratuur*, C-746/18) ir secināms, ka iesniedzējtiesām pašām ir jāpārbauda, vai un kādā mērā valsts tiesiskais regulējums, tostarp attiecībā uz valsts kompetento iestāžu piekļuvi saglabājamiem datiem, atbilst prasībām, kas izriet no Direktīvas 2002/58/EK 15. panta 1. punkta. Tomēr Tiesas judikatūra neparedz nekādus kritērijus, kas būtu būtiski, ja konkrētajā lietā būtu jāatbild uz jautājumu, vai ir noticis smags noziedzīgs nodarījums vai smags noziegums. Līdz ar to iesniedzējtiesa uzskata, ka Tiesas judikatūrā lietotie jēdzieni “smagi noziedzīgi nodarījumi” un “smagi noziegumi” nav autonomi Savienības tiesību jēdzieni.
- 13 Uzdotot trešo prejudiciālo jautājumu, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai valsts iestādēm var piešķirt piekļuvi datu plūsmas un atrašanās vietas datiem (kas nav tikai identificējoši dati) arī mazāk smagu noziedzīgu nodarījumu vai mazāk smagu noziegumu gadījumā, ja piekļuves piešķiršana šādiem datiem rada tikai nelielu iejaukšanos, it īpaši lietotāja tiesībās uz privātās dzīves aizsardzību.
- 14 Iesniedzējtiesas ieskatā, uz šo jautājumu ir jāatbild apstiprinoši, ņemot vērā iepriekš minētajā Tiesas judikatūrā (it īpaši spriedumos *Ministerio Fiscal*, C-207/16, un *Prokuratuur*, C-746/18) paustos apsvērumus par samērīguma principu. Iesniedzējtiesa uzskata, ka, pamatojoties uz Tiesas sniegto samērīguma principa interpretāciju, valsts iestāžu piekļuve telekomunikāciju pakalpojumu sniedzēja saglabājamiem datiem var būt attaisnojama vispārīgas noziedzīgu nodarījumu novēršanas, izmeklēšanas, atklāšanas un kriminālvajāšanas nolūkā, ja šādas piekļuves piešķiršana konkrētajā gadījumā nav saistīta ar iejaukšanos vai nopietnu iejaukšanos (it īpaši) tiesībās uz privātās dzīves aizsardzību. Tāpēc samērīguma princips šajā gadījumā nav šķērslis piekļuves piešķiršanai, ja ir noticis noziedzīgs nodarījums vispār, taču to nav iespējams klasificēt kā “smagu” iepriekš minētajā izpratnē.